

Modül (öneri) No	314
Öğrenme Alanı (Temel konu)	Namaz
Modül (Alt konu)	Dünyevî İşler Namaza Engel Değildir
Amaçlar	• İnsanın asli vazifesinin sadece dünyevi rızık için çabalamak değil, hakiki bir insan gibi ebedî bir hayat için çalışmak olduğunu kavrar. • Namaz için ayrılan vaktin, dünyevi işlerdeki bereketi artırdığını ve yapılan her işi ibadete çevirdiğini idrak eder. • Dünyevi meşgalelerin çoğunun lüzumsuz ve fuzuli (mâlâyani) olduğunu, en lüzumlu olan namazı bırakmanın büyük bir hasaret (zarar) olduğunu anlar. • Namazın, insanın her yeni gününde açılan şahsi âlemini nurlandıran bir elektrik lambası hükmünde olduğunu fark eder.
Süre	40 dk.
Seviye	Seviye-2
Yöntem ve Teknik-Etkinlik	• Örnek Olay: Gerçek yaşam problemlerinin veya metindeki temsili hikâyelerin sınıf ortamında tartışılarak alternatif çözüm yollarının üretildiği yöntemdir. • Slogan Yazma: Konunun özünü yansıtan, akılda kalıcı ve kısa etkili cümlelerin üretilmesidir.
Materyal ve Teknoloji	Sözler Kazma, kürek, gömülü define sandığı, Kâğıt-kalem.
İşleniş/Öğrenme-öğretme süreci	Giriş: Define ve Gündelik (Örnek Olay) • Öğrencilere metindeki "define arayan işçi" senaryosu bir örnek olay olarak sunulur: ○ Olay: Bahçede 100 kuruş yevmiye ile çalışan birine, 10 dakikalık bir kazı ile 100 lira değerinde pırlanta bulacağı söylenir. İşçi, "10 kuruşum kesilmesin" diyerek defineyi reddeder. • Tartışma: "Bu işçinin davranışı mantıklı mıdır? Biz günlük hayatımızda namazı işlerimize engel görürken benzer bir hata yapıyor muyuz?" soruları üzerinden namazın "ebedî bir define anahtarı" olduğu vurgulanır. Gelişme: Manevi Madenler ve Nur (Anlatım) • Namaz kılanın bahçesindeki her bitkinin tesbihatından hisse alacağı ve ürünlerini yiyen her canlının ona

	sadaka hükmüne geçeceği (iki manevi maden) anlatılır. - Namazın her yeni günün karanlığını dağıtan bir "elektrik lambası" olduğu, niyetin ise o lambanın düğmesine dokunmak gibi olduğu görsel örneklerle açıklanır. Sonuç: Akılda Kalan Hakikatler (Slogan Yazma) - Öğrencilerden metindeki vurucu ifadelerden (Örn: "Acaba sırf dünya için mi yaratılmışsın?") ilham alarak özgün sloganlar üretmeleri istenir. - Yazılan sloganlar sınıfta paylaşılır ve en etkili olanlar tahtaya asılır.
Ölçme ve Değerlendirme	Boşluk Doldurma ve Dallanmış Ağaç: Boşluk Doldurma: Öğrencilere "Namaz kılanın dünyevi amelleri, güzel bir niyetle ibadet hükmünü alır" veya "Namaz, her yeni günün zulümatını dağıtan bir nurdur" gibi cümlelerin olduğu bir form verilir. Dallanmış Ağaç: "Dünya işleri namaza engel midir?" sorusuyla başlayan; "Evet/Hayır" seçimlerine göre "Hasaret/İflas" veya "Bereket/Nuranî Âlem" sonuçlarına ulaştıran özgün bir dallanmış ağaç testi uygulanır.
İlişkili metinler	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹ BEŞİNCİ İKAZ Ey dünyaperest nefsim! Acaba ibadetteki füturun ve namazdaki kusurun, meşâgil-i dünyeviye'nin kesretinden midir? Veyahut derd-i maişetin meşgalesiyle vakit bulamadığından mıdır? Acaba sırf dünya için mi yaratılmışsın ki, bütün vaktini ona sarf ediyorsun? Sen istidat cihetiyle bütün hayvanatın fevkinde olduğunu ve hayat-ı dünyeviye'nin levazımatını tedarikte, iktidar cihetiyle, bir serçe kuşuna yetişemediğini biliyorsun. Bundan neden anlamıyorsun ki, vazife-i asliyen hayvan gibi çabalamak değil, belki hakikî bir insan gibi, hakikî bir hayat-ı daime için sa'y etmektir. Bununla beraber, meşâgil-i dünyeviye dediğin, çoğu sana ait olmayan ve fuzulî bir surette karıştığın ve karıştırdığın malâyani meşgalelerdir. En elzemini bırakıp, güya binler sene ömrün var gibi en lüzumsuz malûmat ile vakit geçiriyorsun.

¹ Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

Meselâ, “Zühalin etrafındaki halkaların keyfiyeti nasıldır?” ve “Amerika tavukları ne kadardır?” gibi kıymetsiz şeylerle kıymettar vaktini geçiriyorsun. Güya, kozmoğrafya ilminden ve istatistikçi fenninden bir kemâl alıyorsun!

Eğer desen: “Beni namazdan ve ibadetten alıkoyan ve fütur veren, öyle lüzumsuz şeyler değil, belki derd-i maişetin zarurî işleridir.”

Öyle ise, ben de sana derim ki: Eğer yüz kuruş bir gündelik ile çalışsan, sonra biri gelse, dese ki, “Gel on dakika kadar şurayı kaz. Yüz lira kıymetinde bir pırlanta ve bir zümrüt bulacaksın.” Sen ona, “Yok, gelmem. Çünkü on kuruş gündeliğimden kesilecek. Nafakam azalacak” desen, ne kadar divanece bir bahane olduğunu elbette bilirsin.

Aynen onun gibi, sen, şu bağında nafakan için işliyorsun. Eğer farz namazı terk etsen, bütün sa’yin semeresi, yalnız dünyevî ve ehemmiyetsiz ve bereketsiz bir nafakaya münhasır kalır. Eğer, sen, istirahat ve teneffüs vaktini ruhun rahatına, kalbin teneffüsüne medar olan namaza sarf etsen, o vakit bereketli nafaka-i dünyeviye ile beraber, senin nafaka-i uhreviyene ve zâd-ı ahiretine ehemmiyetli bir menba olan iki maden-i manevî bulursun:

• **Birinci maden:** Bütün bağındaki ² HÂŞİYE yetiştirdiğin, çiçekli olsun, meyveli olsun, her nebatın, her ağacın tesbihatından, güzel bir niyet ile, bir hisse alıyorsun.

• **İkinci maden:** Hem bu bağdan çıkan mahsulâtın kim yese –hayvan olsun, insan olsun, inek olsun, sinek olsun, müşteri olsun, hırsız olsun– sana bir sadaka hükmüne geçer; fakat o şart ile ki, sen, Rezzak-ı Hakikî namına ve izni dairesinde tasarruf etsen ve Onun malını Onun mahlûkatına veren bir tevziat memuru nazarıyla kendine baksan...

İşte bak, namazı terk eden ne kadar büyük bir hasaret eder, ne kadar ehemmiyetli bir serveti kaybeder! Ve sa’ye pek büyük bir şevk veren ve amelde büyük bir kuvve-i manevî temin eden o iki neticeden ve o iki madenden mahrum kalır, iflâs eder. Hatta ihtiyarlandıkça bahçecilikten usanır, fütur gelir. “Neme lâzım,” der. “Ben zaten dünyadan gidiyorum. Bu kadar zahmeti ne için çekeceğim?” diyecek, kendini tembelliğe atacak. Fakat evvelki adam der: “Daha ziyade ibadetle beraber, sa’y-i helâle çalışacağım. Tâ, kabrime daha ziyade ışık göndereceğim. Ahiretime daha ziyade zahîre tedarik edeceğim.”

Elhâsıl: Ey nefis! Bil ki, dünkü gün senin elinden çıktı; yarın ise, senin elinde senet yok ki, ona mâliksin. Öyle ise, hakikî ömrünü bulduğun gün bil. Lâakal, günün bir saatini ihtiyat akçesi gibi, hakikî istikbal için teşkil olunan bir sandukça-i uhreviye olan bir mescide veya bir seccadeye at.

Hem bil ki, her yeni gün, sana, hem herkese bir yeni âlemin kapısıdır. Eğer namaz kılmazsan, senin o günkü âlemin

² HÂŞİYE: Bu makam bir bağda, bir zata bir derstir ki, bu tarz ile beyan edilmiştir.

zulümatlı ve perişan bir hâlde gider. Senin aleyhinde âlem-i misalde şehadet eder. Zira herkesin, her günde, şu âlemden, bir mahsus âlemi var. Hem o âlemin keyfiyeti o adamın kalbine ve ameline tâbidir. Nasıl ki âyinde görünen muhteşem bir saray, âyinenin rengine bakar. Siyah ise, siyah görünür; kırmızı ise, kırmızı görünür. Hem onun keyfiyetine bakar; o âyine şişesi düzgün ise sarayı güzel gösterir, düzgün değil ise çirkin gösterir. En nazik şeyleri kaba gösterdiği misillü, sen kalbinle, aklınla, amelinle, gönlünle kendi âleminin şeklini değiştirirsin; ya aleyhinde, ya lehinde şehadet ettirebilirsin. Eğer namazı kılsan, o namazın ile, o âlemin Sâni-i Zülcelâl'ine müteveccih olsan, birden sana bakan âlemin tenevvür eder. Âdeta namazın, bir elektrik lâmbası ve namaza niyetin, onun düğmesine dokunması gibi o âlemin zulümatını dağıtır. Ve o herc ü merc-i dünyeviyedeki karmakarışık perişanîyet içindeki tebeddülât ve harekât, hikmetli bir intizam ve manidar bir kitabet-i kudret olduğunu gösterir,

اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ³

ayet-i pürenvârından bir nuru senin kalbine serper. Senin o günkü âlemini, o nurun in'ikâsıyla ışıklandırır. Senin lehinde nuraniyetle şehadet ettirir.

Sakın deme: “Benim namazım nerede, şu hakikat-i namaz nerede!” Zira bir hurma çekirdeği, bir hurma ağacı gibi, kendi ağacını tavsif eder. Fark yalnız icmal ve tafsil ile olduğu gibi, senin ve benim gibi bir âmînin –velev hissetmezse– namazı, büyük bir velînin namazı gibi şu nurdan bir hissesi var, şu hakikatten bir sırrı vardır –velev şuurun taallûk etmezse. Fakat derecata göre inkişaf ve tenevvürü ayrı ayrıdır. Nasıl bir hurma çekirdeğinden tâ mükemmel bir hurma ağacına kadar ne kadar merâtib bulunur; öyle de, namazın derecatında da, daha fazla merâtib bulunabilir. Fakat bütün o merâtibde, o hakikat-i nuraniyenin esası bulunur.

(Sözler, s. 304-306, Yeni Asya Neşriyat, Nisan-2023)

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى مَنْ قَالَ ﴿الْصَّلَاةُ عِمَادُ الدِّينِ﴾ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ⁴
سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ⁵
وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ⁶

³ Allah göklerin ve yerin nurudur. (Nur Suresi: 35.)

⁴ Allah'ım! “Namaz dinin direğidir” (Tirmizî, İman: 8; İbni Mâce, Fiten: 12; Müsned, 5:231, 237) buyuran Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma ve onun bütün âl ve ashabına salât ü selâm eyle.

⁵ Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen herşeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın (Bakara Suresi: 32.)

⁶ Duaları şu sözlerle sona erer: “Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur” (Yunus Suresi: 10.)